

Start in het onderwijs:
Doorloopjes to the rescue!

WELKOM

BEROEPSVEREN
OPLEIDI
MBO

research ED

experts:
Valérie - Amin - Kirsten

Menti

In welke sector ben
je werkzaam?

Kennismaking

Break-out:

Wat wil je leren?

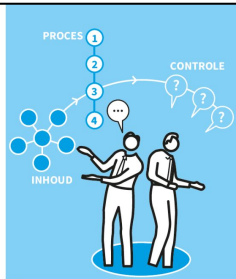
Doorloopje 1 - Taakgericht werken

Valérie Ungerer-Willems

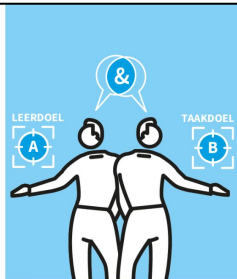
TAAKGERICHT WERKEN

Een veelvoorkomende uitdaging bij het gedragsmanagement is een groep leerlingen gedurende langere tijd taakgericht te houden, met de juiste mate van inzet, intensiteit en onafhankelijkheid. Dit is makkelijker te bereiken als een opdracht een vorm van begeleiding of zelfstandige oefening is, en lastiger als leerlingen constant moeite hebben met de opdracht. Het is ook makkelijker als de leerlingen de goede gewoonte en het uithoudingsvermogen hebben opgebouwd om gedurende langere tijd hard te werken, om zodoende aan hoge verwachtingen te voldoen.

1 LEG DE OPDRACHT UIT EN CONTROLEER OP BEGRIP

Leerlingen moeten weten waar ze mee bezig zijn als ze willen dat ze zich aandachtig blijven inspannen. Nadat je de opdracht hebt uitgelegd, pas dan de stappen van **Controleren op Begrip** toe op een steekproef van een paar leerlingen, om er zeker van te zijn dat ze weten wat er van ze verwacht wordt; geef zo nodig meer uitleg. Het kan contraproductief zijn om deze stap over te slaan, omdat je dan misschien later de les moet stilleggen om opnieuw uitleg te geven. Het bespaart tijd als je dit vooraf controleert.

2 STEL LEERDOEL EN TAAKDOEL VAST

Leerdoelen: De kennis, vaardigheden en het begrip dat de leerlingen moeten verkrijgen door de taak te volbrengen, bijvoorbeeld: *Je moet in staat zijn om alle faseveranderingen in de watercyclus te benoemen.*

Taakdoelen: Het product dat de leerlingen opleveren, bijvoorbeeld: *Je moet in het diagram alles van een label voorzien en bij elke stap een uitleg hebben geschreven.*

Het is belangrijk dat de leerlingen hun vooruitgang afzetten tegen beide soorten doelen.

3 ZORG VOOR TUSSENSTAPPEN EN HOUD DE AANDACHT BIJ DE LEERDOELEN

Tussenstappen: Om de aandacht vast te houden is het cruciaal om de tijd op te delen in eenheden die de leerlingen aankunnen. Dit is een vorm van gepaste ondersteuning. Bespreek de tijd die beschikbaar is om de hele taak af te ronden en geef een aantal stappen daarbinnen, zodat de leerlingen kunnen nagaan of ze op schema liggen.

Aandacht voor leerdoelen: Het afmaken van een taak kan de illusie van leren oproepen, ook als de leerdoelen niet worden gehaald. Herinner de leerlingen niet alleen aan de taakdoelen, maar ook aan de leerdoelen. Dus niet alleen: *Ben je klaar?* maar ook: *Heb je het geleerd?*

4 HOUD ACTIEF DE LEIDING

Leerlingen dwalen makkelijker af als ze de aanwezigheid van de leraar niet voelen terwijl ze aan het werk zijn. Zoals we bij **Begeleid Oefenen** bespraken, is actief rondlopen essentieel om leerlingen aan het werk te houden. De kern hiervan is dat je aan de leerlingen laat merken dat je belang stelt in wat ze aan het doen zijn – dat je niet alleen maar aan het controleren bent. Zo kun je moeilijkheden signaleren en de leerdoelen, taakdoelen en timing in de gaten houden.

5 MOEDIG AAN, HOUD ZE OP KOERS OF GEEF EEN ZETJE

Ondersteuning en aanmoediging zijn voor iedereen motiverend. Wees voorbereid op een scala aan reacties bij elke opdracht: Sommige leerlingen vliegen erdoorheen – ze dwalen af als de taak niet uitdagend genoeg is. Zorg er dan voor dat je ze een zetje naar de volgende fase in hun leerproces kunt geven. Sommige leerlingen stilstaan met de stof – zij hebben moeite met de taak.

kijk mee in
je boek:
Doorloopjes 2:
pagina 42

theorie

1. LEG DE OPDRACHT UIT EN CONTROLEER OP BEGRIP
2. STEL LEERDOELEN EN TAAKDOELEN VAST
3. ZORG VOOR TUSSENSTAPPEN EN HOUD DE AANDACHT BIJ DE LEERDOELEN
4. HOUD ACTIEF DE LEIDING
5. MOEDIG AAN, HOUD ZE OP KOERS OF GEEF EEN ZETJE

praktijk

- eigen ervaring
- gevolg van vergeten bespreken leerdoel of taakdoel

tips:

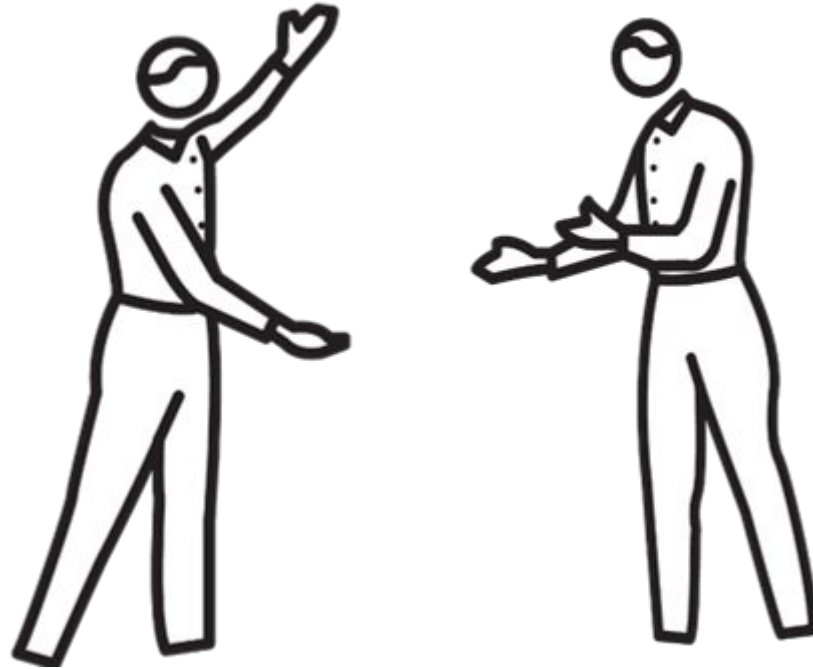
- spiekbrieftje voor jezelf
- standaard geschreven tekst op het bord vooraf

Break- out

Wat is jouw grootste uitdaging
bij taakgericht werken?

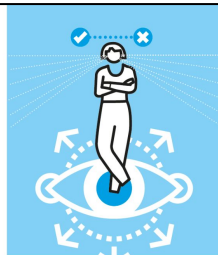
Doorloopje 2 - Ordeverstoring

Amin Asad

ORDEVERSTORING

Een verstoring van de les is het gevolg van een overschrijding van de gedragsregels, door één of meer leerlingen, die de voortgang van het lesgeven en het leerproces verstoort. Aan de ene kant van de schaal kan het een lichte verstoring zijn, die makkelijk en snel te herstellen is; aan de andere kant kan het zo ernstig zijn dat er leerlingen uit de les verwijderd moeten worden. De frequentie en ernst van deze verstoringen zullen aanzienlijk variëren al naargelang de context. Het is belangrijk om te weten hoe schoolbesturen hun leraren in deze contexten ondersteunen.

1

EVALUEER DE SITUATIE

Het is een kerntaak van een leraar om de gedragsstandaard te monitoren en te handhaven, opdat de leerlingen zich veilig en vertrouwd voelen en hun leerproces ongestoord kan verlopen. Houd op de achtergrond voortdurend het gedrag in de gaten aan de hand van een aantal gedragsverwachtingen en -begrenzingsen, zodat je makkelijk en consistent kunt optreden tegen verstordend gedrag. Evalueer elke situatie met het oog op eerlijkheid en consistentie, en houd de behoefte van individuele leerlingen en die van de klas als geheel met elkaar in evenwicht.

2

TREED OP; TOLEREER HET NIET

Bij **Communiceer Hoge Verwachtingen** bespreken we dat je de norm stelt door wat je accepteert. Als het gedrag van een leerling problematisch is, dus buiten de norm valt, moet je optreden met een passende aanpak. Wat je toelaat, keur je feitelijk goed, waardoor zich slechte gewoonten ontwikkelen. Kom in een vroegtijdig stadium tussenbeide, voordat de zaak escaleert, zodat het probleem niet groter wordt. Onthoud dat het mogelijk is om warm, aardig en vriendelijk te zijn terwijl je hoge gedragsnormen handhaaft.

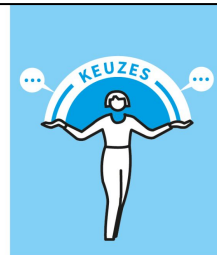
3

KIES EERST VOOR EEN MILDE AANPAK

Je hebt een reeks opties ter beschikking, waaronder:

- een non-verbale herinnering of privé een woordje wisselen met een leerling of groepje;
- een openlijke reminder met gebruik van **Positief Framen**; gecontroleerde strengheid tonen (boos klinken) om een duidelijk eis of reprimande over te brengen;
- sancties, met inbegrip van nablijven of korte schorsingen aan de hand van het geldende protocol.

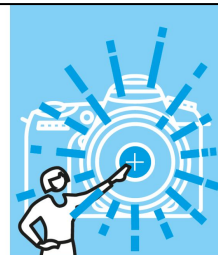
Kies voor de minst strenge benadering die mogelijk is, maar wees er zeker van dat je doet wat nodig is om het tij te keren.

4

KEUZES EN GEVOLGEN IN BEELD BRENGEN EN DOORSPREKEN

Volg de stappen uit het Doorloopje **Keuzes & Consequenties**. Kom tussenbeide om te voorkomen dat ongewenst gedrag voortduurt, en neem dan de opties door die de leerlingen hebben. Als hun gedrag direct kan worden teruggedraaid, maak dat dan duidelijk. Als een sanctie noodzakelijk is, zorg er dan voor dat de reden duidelijk is:
Je bleef schreeuwen na de waarschuwing, waardoor anderen geen antwoord konden geven. Dit houdt in dat je je pauze doorbrengt in lokaal 121 bij mevrouw Samson.

5

BRENG DE AANDACHT ER WEER BIJ

Breng de aandacht van de klas zo snel mogelijk weer bij het leerproces, om zo het versturende incident los te laten, bijvoorbeeld door de stof tot op dat moment weer even te herhalen. Het is van belang om een volwassen houding van terug naar normaal te laten zien, en om het incident niet uit te vergroten door er een drama van te maken. Zo is het mogelijk om voorbeelden te geven die de leerlingen kunnen volgen.

kijk mee in
je boek:
Doorloopjes 2:
pagina 48

1

EVALUEER DE SITUATIE

Het is een kerntaak van een leraar om de gedragsstandaard te monitoren en te handhaven, opdat de leerlingen zich veilig en vertrouwd voelen en hun leerproces ongestoord kan verlopen. Houd op de achtergrond voortdurend het gedrag in de gaten aan de hand van een aantal gedragsverwachtingen en -begrenzungen, zodat je makkelijk en consistent kunt optreden tegen verstorend gedrag. Evalueer elke situatie met het oog op eerlijkheid en consistentie, en houd de behoefte van individuele leerlingen en die van de klas als geheel met elkaar in evenwicht.

2

TREED OP; TOLEREER HET NIET

Bij **Communiceer Hoge Verwachtingen** bespreken we dat je de norm stelt door wat je accepteert. Als het gedrag van een leerling problematisch is, dus buiten de norm valt, moet je optreden met een passende aanpak. Wat je toelaat, keur je feitelijk goed, waardoor zich slechte gewoonten ontwikkelen. Kom in een vroegtijdig stadium tussenbeide, voordat de zaak escaleert, zodat het probleem niet groter wordt. Onthoud dat het mogelijk is om warm, aardig en vriendelijk te zijn terwijl je hoge gedragsnormen handhaaft.

3

KIES EERST VOOR EEN MILDE AANPAK

Je hebt een reeks opties ter beschikking, waaronder:

- een non-verbale herinnering of privé een woordje wisselen met een leerling of groepje;
- een openlijke reminder met gebruik van **Positief Framen**; gecontroleerde strengheid tonen (boos klinken) om een duidelijke eis of reprimande over te brengen;
- sancties, met inbegrip van nablijven of korte schorsingen aan de hand van het geldende protocol.

Kies voor de minst strenge benadering die mogelijk is, maar wees er zeker van dat je doet wat nodig is om het tij te keren.

KEUZES EN GEVOLGEN IN BEELD BRENGEN EN DOORSPREKEN

Volg de stappen uit het Doorloopje **Keuzes & Consequenties**. Kom tussenbeide om te voorkomen dat ongewenst gedrag voortduurt, en neem dan de opties door die de leerlingen hebben. Als hun gedrag direct kan worden teruggedraaid, maak dat dan duidelijk. Als een sanctie noodzakelijk is, zorg er dan voor dat de reden duidelijk is:

Je bleef schreeuwen na de waarschuwing, waardoor anderen geen antwoord konden geven. Dit houdt in dat je je pauze doorbrengt in lokaal 121 bij mevrouw Samson.

5

BRENG DE AANDACHT ER WEER BIJ

Breng de aandacht van de klas zo snel mogelijk weer bij het leerproces, om zo het verstorende incident los te laten, bijvoorbeeld door de stof tot op dat moment weer even te herhalen. Het is van belang om een volwassen houding van *terug naar normaal* te laten zien, en om het incident niet uit te vergroten door er een drama van te maken. Zo laat je de leerlingen door voorbeeldgedrag zien hoe ze ermee om kunnen gaan. Het belang ervan neemt toe naarmate de verstoring ernstiger van aard was.

Amin Asad aan het woord

Break-out

Doorloopje 3: De stip in het lege vierkant

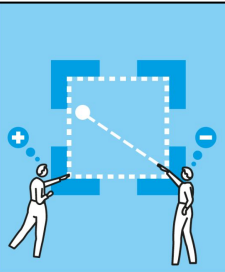
Kirsten Cuppen

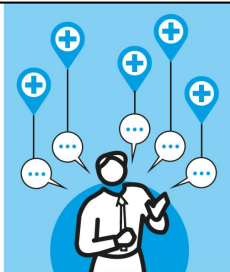
Deze techniek helpt je om het gedrag dat niet aan jouw verwachtingen voldoet in perspectief te houden.

**PERSPECTIEF: DE STIP IN HET
LEGE VIERKANT**

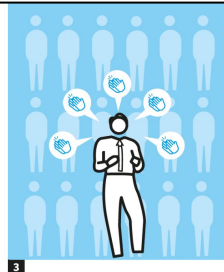
Deze techniek helpt om gedrag dat niet aan je verwachtingen voldoet in perspectief te houden. De mogelijkheid bestaat dat je in de gewoonte vervalt om uitstekend gedrag als vanzelfsprekend te beschouwen, waardoor je het zonder commentaar aanvaardt, terwijl je slecht gedrag en lage kwaliteit aanpakt. Je loopt hierdoor het risico om een buitensporige negatieve sfeer te scheppen, waarin de discipline als een loden last voelt en jij voortdurend kritiek levert. De Australische gedragsdeskundige Bill Rogers stelt voor om dit tegen te gaan met de techniek van de stip in het lege vierkant.

**1
RICHT JE OP HET LEGE VIERKANT, NIET OP
DE STIP**

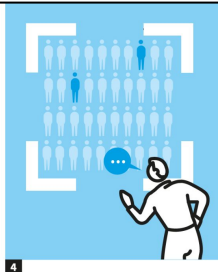
Volgens deze analogie trekt de stip je aandacht, terwijl de ruimte grotendeels leeg is. De stip staat voor negatief gedrag in een context waar het meeste gedrag positief is. Vergeet bij je klassenmanagement niet om zicht te houden op het lege vierkant: het positieve, taakgerichte, respectvolle, hardwerkende, op samenwerking gerichte gedrag dat de meeste leerlingen laten zien, zelfs als één of meer leerlingen zich niet aan de normen houden.

**2
BEVESTIG DE ACTIES VAN DEGENEN DIE
ZICH POSITIEF OPSTELLEN**

Maak er een gewoonte van om, voordat je negatief, niet-taakgericht gedrag aanpakt, positief gedrag te belonen.
Zo, we zien hier uitstekend gemaakt huiswerk. Goed gedaan.
Uitstekend, mooi dat iedereen op tijd en klaar voor de start is!
Fijn dat jullie zo goed geluisterd hebben en jullie aandacht bij de les hielden.

**3
BEVESTIG NOG EENS DAT DE GEDRAGSNORMEN
VOOR IEDEREEN GELDEN**

Gebruik het gegeven dat de meeste leerlingen aan de hoge verwachtingen kunnen voldoen om te benadrukken dat je dit van iedereen verwacht, en dat je ervan uitgaat dat iedereen in staat is om zich aan de normen te houden.
Mooi zo, ik weet dat jullie allemaal in staat zijn om zo geconcentreerd te werken. Goed gedaan.
Ik weet zeker dat iedereen zulk goed werk kan afleveren.

**4
GEBRUIK POSITIEF FRAMEN OM DE
STIPPEN AAN TE SPREKEN**

Je moet uteraard de negatieve gedragingen – de stippen – aanpakken, maar het is makkelijker om dit te doen in een klassenklimaat dat gekenmerkt wordt door bevestiging en aanmoediging.
Oké, nu wil ik dat alle ogen naar voren zijn gericht en dat je luistert, net zoals de anderen.
Bijna iedereen is mooi op tijd, dat moet jullie tweeën ook lukken.
Bedankt voor al het goed gemaakte huiswerk. Teun, Jan en Suzanne, dat gaat jullie ook lukken, laten we dat gaan regelen.

**5
NEEM DE KEUZES EN CONSEQUENTIES
VOOR DE TOEKOMST DOOR**

Als de stippen staan voor aanhoudend uitdagend of slecht gedrag, dan moet je, nadat je de meerderheid hebt beloofd voor het goede gedrag, nog steeds het proces van Keuzes en Consequenties doorlopen.
Fijn dat de meeste van jullie zo goed meedelen.

kijk mee in
je boek:
Doorloopjes 2:
pagina 50

Theorie

- 1: richt je op het lege vierkant, niet op de stip
- 2: bevestig de acties van degenen die zich positief opstellen
- 3: bevestig nog eens dat de gedragsnormen voor iedereen gelden
- 4: gebruik positief framen om de stippen aan te spreken
- 5: neem de keuzes en consequenties voor de toekomst door

Praktijk

- positief framen
- het witte vlak gaat steeds meer opvallen

Break-out 3

Welk gedrag valt meer op in de klas:
positief gedrag of negatief gedrag?

En wat is jouw leerdoel hierbij?

Samenhang tussen de Doorloopjes

Hoe kan je een klas taakgericht laten werken, zonder ordeverstoringen met oog op het positieve gedrag?

Afsluiting

Wat ga je morgen doen?

Willen jullie elkaars **accountability partner** worden?

Wissel contactgegevens uit!

Afbeeldingen te gebruiken in presentatie

